

מתורתו של רבינו מרן רבי שלמה פיישר זצוק"ל

ולכך כאשר החיו היוצאים למלחמה כל נקבה קצף משה דראה שעשו עיקר המלחמה כמלחמת הגנה דבזה אין טעם להרוג הנקבות ואמר דיש גם טעם נקמה ודו"ק.

ראובן בכור ישראל בני ראובן חנוך משפחת החנכי לפלוא משפחת הפלאי (כו, ה).

לפי שהיו או"ה מצוין אותם ולאומרים מה אלו מתייחסים על צנתיים סבורים הם של שלטון המלכים באימותיהם הם בגופם היו מושלים ק"ו נקבותיהם לפיכך הטיל הקב"ה שמו עליהם ה"א מלך זה וי"ד מלך זה מעיד אני אליהם שהם בני אבותיהם (כ"ט).

ובאורח"ה כתב וראיתי לתת טעם למה נקרא השם שלא כסדרו ה"א בהתחלה וי"ד בסופו ע"ש מש"כ בזה.

והנראה פשוט דהנה ארז"ל (סוטה יז.) איש ואשה זכו שכינה ביניהם, ופרש"י שהרי חילק הכתוב שמו ושיכנו ביניהם י"ד באיש וה"א באשה עכ"ל. והרי כאן עיקר לעז או"ה היה ששלטו באימותיהם ולכן הקדים הכתוב אות ה"א.

ובני אליהב נמואל ודתן ואבירם הוא דתן ואבירם קריאי העדה אשר הצו על משה ועל אהרן בעדת קרה בעצותם על ה' ותפתח הארץ וגו' (כו, ט-י).

צ"ב לשם מה הוזכרה כאן פרשת קרה.

וי"ל הואיל והוזכר פנחס לשבח שהורה הלכה בפני רבו ס"ד שזה דבר טוב וילמדו ממנו לכן חזרה התורה להזהיר ע"ז.

ובני קרה לא מתו (כו, יא).

הם היו צעקה תחלה, ובעצת המחלוקת הרהרו תשובה כללם, לפיכך נתצלל להם מקום גנוה בגיהנם וישנו שם (כ"ט).

תוס' בקדושין (לא: ד"ה איסתייעא מילתא) כתבו יש במדרש שאסף אמר שירה על שטבעו בארץ שעריה משל לשפחה שהלכה לשאוב מים כו' כך בני קרה כשראו שטבעו בארץ שעריה אמרו שירה אמרו מי שיוציא השערים יוציא גם אותנו עכ"ל.

וצ"ב מה ענינם אצל השערים.

אך הענין כי הלויים הרי היו שוערים ולכן כשיזכרו השערים יזכרו גם השוערים.

בע"א י"ל עפמ"ש רש"י באיכה (ב, ט) עה"פ טבעו בארץ שעריה בשם המדרש לפי שחלקו השערים כבוד לארון שנאמר שאו שערים ראשיכם לפיכך לא שלטה בהם בריה. והנה בני קרה הם מבני קהת שהם היו נושאי הארון לכן כשיזכרו השערים שחלקו כבוד לארון יזכרו גם הם.

ועוד י"ל בהקדם מ"ש בסנהדרין (קט:.) ויאבדו מתוך הקהל ר' יהודה

בן בתירא אומר הרי הן כאבידה המתבקשת שנאמר תעיתי כשה אובד בקש עבדך, ופירש"י כך אמר דוד על בני קרה הם תעו כשה אובד ואתה ברחמך הרבים בקש עבדך והביאם לעה"ב כי מצותיך לא שכחתי שקיימו כל מצותיך דכתיב כי כל העדה כולם קדושים עכ"ל. אבל בירושלמי (פ"י ה"ד) ובמ"ר פ' קרה מבואר שהיא גז"ש אבידה אבידה מה אבידה האמורה בדוד סופה להתבקש אף אבידה האמורה כאן סופה להתבקש.

והנה ארז"ל (שבת ל.) אמר דוד רבש"ע מחול לי על אותו עוון, מחול לך, עשה עמי אות למובה וגו' א"ל בחיך איני מודיע אבל אני מודיע בחיי שלמה בנך כו' דבקו שערים זב"ז כו' באותה שעה נהפכו פני שונאי דוד כשולי קדרה וידעו הכל שנמחל לו כו'. ע"ש. ועל מעשה זה נתבון רש"י באיכה שכתב שחלקו השערים כבוד לארון כמבואר למעייין. ונע"ש ברש"י באיכה שכתב עוד טעם למה שלא שלמו האויבים בשערים מפני שהיו מעשה ידי דוד, ונראה לפרש שזו שגרמה להם לשערים שהם דייקא וידעו לכל שנמחל לו לדוד על אותו עון מפני שהם היו מעשה ידיו. וזהו שאמרו בני קרה שכשיזכרו השערים למובה על אותו מעשה שבו הודיעו לכל

פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי (כה, יא).

על שני דברים מצינו שמאבדין אזכרות, על מינות, כמ"ש רז"ל (גיטין מה:.) ס"ת שכתבו מין ישרף, ועל זנות – סוטה.

והנה מצינו שפנחס זה אליהו קנא בשני אלו, במינות בנביאי הבעל, ובזנות במעשה דומרי, ולעומת זה מתפללין עשה למען באי באש ובמים על קידוש שמיך, וז"ע לשון קידוש שם שמים וחילול שם שמים היינו באש ובמים.

לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום (כה, יב).

פ' המפרשים, שיהיה הוא אליהו שהוא בא לעשות שלום בעולם (עדיפות פ"ח מ"ז).

כתיב (ישעיהו מ, ו) לסרבה המשרה ולשלום אין קץ על כסא דוד ועל ממלכתו להכין אתה ולסעדה במשפט ובצדקה מעתה ועד עולם קנאת ה"צ תעשה זאת, ונראה פ' ע"י קנאה שקנא פינחס לה"צ זכה להיות המחזיר מלכות בית דוד למקומה ולהביא שלום אין קץ.

בע"א, נאמר לעשו על הרבך תחיה אבל לעת"ל הוא אומר (ישעיהו ב, ד) וכתתו הרבותם לאתים וגו' לא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי וגו'. כי עשו יהפך לשלום (חושבנא דדין כחושבנא דדין) וזשאה"כ (עובדיה א, כא) ועלו מושיעים בחר ציון לשפוט את הר עשו. והנה ציון בגי' קנאה. וז"ש בקנאו את קנאתי וגו' הנני נותן לו את בריתי שלום.

והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהנת עולם תחת אשר קנא לאלהיו ויכפר על בני ישראל (כה, יג).

לא נתקן פינחס עד שהרגו לזמני (כ"ט).

בב"מ (קיד:.) אשכחיה רבה בר אבבה לאלהיו דקאי בביה"ק כו' א"ל לאו כהן הוא מר מאי טעמא קאי מר בביה"ק. ופירש"י דאיכא למ"ד דאלהיו הוא פינחס, וע"ש בתוס' שמה שהשיב לו אליהו ע"ז דהוי הוי מדהי ליה, וכן מצינו כשהיה קובר את ר"ע היה דוחה, וע"ש בתוס' מה שהיה עיקר טעמו, ותמוה לפי דבריהם מפני מה דחה ולא גילה טעמו האמיתי.

אמנם לפי המבואר כאן ברש"י נראה שעיקר טעמו היה שפינחס לא הוזכר כלל מליטמא למתים שכיון שלא נתבנה עד שהרגו לזמרי הרי לא היה בכלל הפרשה דלנפש לא יטמא בעמיו, ואע"פ שאה"כ הרי נתבנה ולכאורה היה צריך לחול עליו או אזהרה זו כדרך שחלו עליו בודאי שאר מצות ואזהרות כהונה, נראה דאזהרה זו שאני שאינה תלויה בכהונה גרידא אלא היא היתה אזהרה מיוחדת לבני אהרן.

ושם איש ישראל המכה אשר הכה את המדינית זמרי בן שלום נשיא בית אב לשמעוני (כה, יד).

ג' במסורה הוכה, הוכה את המדינית, הוכה אפרים (הושע ט, מז), הוכה כעשב וייבש לבי (תהילים קב, ה).

רמז למ"ש (ביצה לב:.) ג' הייהם אינם חיים, המצפה לשולחן אחרים, ומי שאשתו מושלת עליו ומי שיסורים מושלים בגופו. הוכה אפרים זו הכאה ממש דהיינו יסורים. הוכה כעשב וייבש לבי כי שכחתי מאכול לחמי – זה המצפה לשולחן אחרים, אשר הוכה את המדינית – זה שהוכה באשה רעה אשת מדינים.

צרור את המדינים והכיתם אותם. כי צררים הם לכם בנכליהם אשר נכלו לכם על דבר פעור ועל דבר כזבי בת נשיא מדין אחתם המכה ביום המגפה על דבר פעור (כה, יז-יח).

באב"ע ביסוד מורא פירש שהיה מלחמת הגנה שלא יבואו המדינים להלחם בהם על דבר כזבי בת צור אזהרות.

והנה בפרשת ממות כתיב נקום נקמת בנ"י מאת המדינים (לא, ג) והיינו שהציווי היה להלחם במדינים לא מלחמת הגנה אלא מלחמת נקמה.

שנמחל לו לדוד על אותו עון והריהו אבידה המתבקשת יזכרו גם בג"ש דאבידה אבידה להעלות גם אותם.
וענין הגז"ש מדוד בארתי (לעיל מז, לג) כי בשניהם היה החטא דחוקת השעה ובקשת הטובה קודם זמנה עיי"ש.

אך בגורל יחלק את הארץ לשמות ממות אבותם ינחלו (כו, נה).
ג' במסורה ינחלו חדא חכא ואידך כבוד חכמים ינחלו (משלי ג, לה), ואידך איש לפי נחלתו אשר ינחלו יתן מערייו ללויים (במדבר לה, ח).
הנה בג' דברים האדם מתכבד בחכמה ביהוס ובנדיבות, וזהו בני חיי מוונני, שהיים בחכמה כנודע, ובני יהוס, ומונני מעשר.

ויקרב משה את משפטן לפני ה' (כו, ח).
נחעלמה הלכה ממנו וכאן נפרע על שנטל עטרה לומר והלכך אשר יקשה מכס תקריבון חלי (קס"ו).

וקשה הרי היו עוד ג' מעשים כך, מקושש ומגדף ופסח שני.
ונראה דנתעלמה ממנו הלכה משמע שהיה צריך לדעת וזהו רק כאן בבנות צלפחה, דהנה בב"ב (קטו). אמרינן דספקו של משה היה רק על חלק הבכורה דנסתפק אם ארץ ישראל חשיבא ראוי או מוחזק, ותמה החת"ם בחי' הש"ס דבע"ז (נג): נקטינן בפשימות דא"י מוחזקת לנו מאבותינו, ופרש"י מאברהם שנא' לו קום התחלך בארץ וכו', א"כ ע"כ נתעלמה ממנו הלכה פשוטה זו כעונש ודו"ק.

ואל בני ישראל תדבר לאמר איש כי ימות וכן אין לו והעברתם את נחלתו לבתו (כו, ח).

כ' הרמב"ן ז"ל קבלו רבותינו ב"ב (קטו). כי האב יורש את בנו כאשר מת בלא זרע ולא הזכיר הכתוב זה, והטעם כי במשפטי הירושה כל מנהל נחל כי הקורבה שוה, וכיון שאמר הכתוב שהבן יורש את אביו גם האב יורש את בנו וכו' עכ"ל.

ולפ"ז נראה לכאורה דזהו נמי הטעם שאין הבן יורש את אמו בקבר. אבל צ"ע דהא הבן יורש את אמו ואין האם יורשת את בנה, וע"כ צ"ל דאח"כ אי"ז ירושה ממש אלא מגזח"כ ולכך אין יורש אותה בקבר. מיהו בלא"ה דברי הרמב"ן תמוהים מדאמרינן (ב"ב קה): דבן קודם לאב משום קרוב קרוב קודם, ולפמש"כ הרמב"ן קרבתן שוה, ועו"ק מהא דמספ"ל בגמ' אב ואח מי קרוב יותר ולפי דברי הרמב"ן דאב כבן הלא בן קרוב טפי מאח, ועוד צ"ב דהרמב"ם פסק (פ"ו מנחלות ה"ט) דב"נ אין יורש אלא בן ולפ"ד הרמב"ן אף אב צריך להיות יורש, ועוד קשה למאן דילוף ירושת אב מוהעברתם ולכתוב נמי והעברתם לגבי בן שמעבירין מן האב ששוה לבן, ועו"ק אמאי אין אב קם תחת בנו ליעוד ושדה אחוזה דמקרי אחר הרי הוא קרוב לבן כבנו, ועוד דירש ע"ע.

וצ"ל דלא כתב הרמב"ן בן אלא על דרך הפשט לסתום פ"י המינים. וא"ת א"כ אמאי סו"ס בן קודם לאב, וי"ל דע"ד הפשט אין הפשט משום קרוב קרוב קודם דקרבתן שוה וכמש"כ הרמב"ן, אלא דירושית בן היתה אף קודם פרשת נחלות כמ"ש בקרא וכן עכ"ס יורש אביו והוא משום דבן קם תחת אביו לכמה דברים, א"כ נמצא דירושית בן זו שקודם פרשת נחלות לא היה בתורת קרוב ביותר אלא דין מסויים בבן, ועכשיו שהדשה תורה ירושת קרובים היינו כשאין לו בן אז מתחיל ענין זה דירושית קרובים.

מיהו להגמ' אף בן עצמו נכלל בפרשת נחלות שחל גם על ירושתו דין ירושת קרובים ונ"מ לדין משמוש דא"י נהוג רק בפרשת ירושת קרובים שנתחדשה ולא בדין בן גרידא. ולכך אין בן יורש אמו בקבר כי משפחת אם אין קרויה משפחה והיא אין יורשתו ומה שהוא יורשה זה מדין בן ולא מדין קרוב ובדין בן לא שייך משמוש כמשנ"ת.

והשתא א"ש מה שאמרו בגמ' דבן קודם לאב משום שקרוב יותר, והיינו דבן יורש מתרי דיני, חדא מדין בן ועוד מדין פרשת נחלת קרובים. ורק היכא דהוא בקבר אין יורש מצד תורת בן אלא מצד פרשת קרובים דבזה יש דין משמוש.

ובאופ"א י"ל הא דבן יורש את אמו ואין האם יורשת את בנה דבאמת אח"כ קרבתן שוה והאם היתה צריכה לירש בנה אלא דגזח"כ בעלמא דלא תירש.

ועפ"ז יש לבאר מחלוקת רש"י והרמב"ן מנהדרין (כו): דאמרינן כל הראוי ליורשו פסול לעדות ופרש"י דהיינו קרובי האב אבל קרובי האם כגון אחי אמו כשר לו שהרי אינו ראוי ליורשו דתנן (ב"ב קה). אחי האם מנחלין ולא נחלין אבל הוא פסול לאחי אמו שהרי מעיד זה ראוי ליורשו, וגיסו נמי כשר להעיד לו שאינו ראוי ליורשו עכ"ל. והיינו דדוקא יורש למוריש פסול אבל לא מוריש ליורש. וברמב"ן (במלחמות) פליג עליה דאזיל למעמיה דחקורבה שוה ומה שאין יורשו גזח"כ בעלמא הוא ודו"ק. (אלא דלדרך זו לא יתיישבו שאר הקושיות על הרמב"ן וכן מ"ט אין הבן יורש אמו בקבר).

ואם אין אחים לאביו ונתתם את נחלתו לשאריו הקרב אליו ממשפחתו וירש אתה והיתה לבני ישראל לחקת משפט כאשר צוה ה' את משה (כו, יא).

הרמב"ם (פ"ו נחלות הלכה א) פסק שאין אדם יכול להוריש למי שאינו ראוי ליורשו ולא לעקור הירושה מן היורש אע"פ שזה ממון הוא לפי שנאמר בפר' נחלות והיתה לבני לחוקת משפט.
וביאר בחי' מרן הגר"ז הלוי דמין הדין היה צריך להיות מועיל תנאי להפקיע דין ירושה כמו כל תנאי דממון דקיים אלא הוא דין מסוים בירושה שאין תנאי מועיל משום דכתיב בה לחוקת משפט. ולכא"ו צ"ב מהי"ת שיהא בידו לקבוע מי יירשנו לאחר מותו.

והנראה ע"פ מש"כ רש"י יבמות (סב). דכתב גויים לאו בני ירושה ואע"ג דגוי יורש מיהו בן ובת שוויים. וצ"ב דאע"ג דבן ובת שווין אבל מה"ת לומר כך דגויים לאו בני ירושה נינהו.

וע"כ צ"ל שמסבירא צ"ל בני משפחה יורשים ובאה התורה ויחידשה פרשה מיוחדת של תורת ירושה שהתורה מורישת.

ודוגמא לדבר מש"כ החזו"א (אבה"ע סי' נ"ו) בפירוש דברי תוס' כתובות (נו). בעניין שומרין דודאי יכול אדם להתחייב כפי רצונו ופר' שומרין בתורה מיותרת, אלא התורה חידשה פר' שומרין והחייבים בהם אינם מצד התחייבות רגילה אלא הם חייבי התורה, וכשמתנה ש"ח להיות פטור מן השבועה פקע מכאן כל פר' שומרין וחייבו לשלם הוא רק מצד התחייבותו הממונית.

וכן הוא נמי לעניין פר' ערכין בתורה דלכאורה הרי יש פרשת דמים וא"כ יכול לומר מצד פרשה זו חמישים כסף עלי ובאה התורה ויחידשה פרשה מיוחדת של ערכין.

וא"כ ה"ה נמי בירושה נהי דאף בלא מ"ת היה עניין ירושה ואז היה כח למוריש לקבוע מי יירשנו, חידשה התורה תורת ירושה של תורה ויחידשה דיניה וזה נהוג רק בישראל וזהו שכתב הרמב"ם משום דנאמר חוקת משפט היינו דין ירושת התורה.

ואם אין אחים לאביו ונתתם את נחלתו לשאריו הקרב אליו ממשפחתו וירש אתה והיתה לבני ישראל לחקת משפט כאשר צוה ה' את משה (כו, יא).

במשך חכמה הקשה שלא מצינו כיוצ"ב שאמר ה' אל משה כאשר צוה ה' אל משה.

והנראה עפמש"כ הרמב"ן לבאר הא דמתנה עמשכ"כ בדבר שבממון תנאו קיים דהוא משום שלא ציוותה תורה אלא בשביל רצונו של זה וכשמוחל אין כאן מצוה כלל, אבל בנחלות כתב הרמב"ם (פ"ב אישות הל' ט' ופ"ו נחלות ה"א) שאין תנאי מועיל בירושה דכתיב בה לחוקת משפט וצ"ב (ועייין מש"כ בזה הגר"ז בנחלות).

והנראה דסמך אסיפא דקרא כאשר ציוה ה' את משה דה"ק קרא שאין הנחלות כשאר דבר שבממון מפני רצון הבע"ד אלא שגזח"כ הוא, וזהו שהזהיר להורות שיעשו משפט זה בכוונה לעשות כאשר ציוה ה' את משה.

ועוד י"ל ע"פ מש"כ במק"א דנחלה ענינה דין פ"י כשהאב מת פוסקת התורה שיעברו נכסיו לבנו או לאחד מיורשיו ולכך לא בעינן קנין על הירושה דהוי ככל פס"ד שהוא עצמו יוצר קנין, וזשאה"כ שלדורות יהיה זה חוקת משפט ויחול כאשר ציוה ה' את משה.

קח לך את יהושע בין נון איש אשר רוח בו וסמכת את ידך עליו (כו), (יח)

במ"ר קהלת (פ"ט) שני דברים דבר יהושע בפני משה ולא נגמל חן בעיניו, ואלו חן אחד במינוי הזקנים, ואחד במעשה העגל. ובברכות (סג:) כל תלמיד שרבו כועס עליו פעם אחת ושותק זוכה להורות הוראה, שנייה זוכה להיות דיין, ולכן זכה יהושע להיות דיין לישראל.

ונתתה מהודך עליו למען ישמעו כל עדת בני ישראל (כו, כ).

ונתתה מהודך עליו, מהודך ולא כל הודך; זקנים שבאותו הדור אמרו פני משה כפני חמה פני יהושע כפני לבנה (ב"ב ע"ה).

איתא במדרש (ב"ר פ"ז י"ה, ילקוט בראשית רמז י"א) שיהושע הראה לחמה ספר משנה תורה ואמר לה לא מש ספר זה מפי ועי"ז העמיד החמה. הענין כי פני משה כפני חמה ופני יהושע כפני לבנה, נמצא משה ויהושע כנגד חמה ולבנה, וס' משנה תורה הוא ספרו של משה ועי" ספרו זה שלא מש מפי יהושע היה לו גם כחו של משה והיה יכול להעמיד החמה והלבנה. ומדוקדק שלחמה דייקא הראה ספר מ"ת שהוא כחו של משה. ונע"ש במדרש ארשב"י ספר משנה תורה היה סגנון ליהושע בשעה שנגלה עליו הקב"ה מצאו יושב וס' מ"ת בידו, א"ל חזק יהושע אמן יהושע לא ימוש ספר התורה הזה מפיך וגו'. והכונה כפשוטו שמתוך למוד הרבה הורגל בסגנונו וכמ"ש החוקרים שסגנון א' לס' מ"ת ולספר יהושע.

ולפני אלעזר הכהן יעמד ושאל לו במשפט האורים לפני ה' על פיו יצאו ועל פיו יבאו הוא וכל בני ישראל אתו וכל העדה (כו, כא).

פ' שקבל אורו מאלעזר בדרך שהלבנה מקבלת אורה מן החמה, וכמ"ש בבמ"ר שא"ל הקב"ה למשה אעפ"כ אין הכבוד זו מכית אביך שנא' ולפני אלעזר הכהן יעמוד. והנה אלעזר ר"ת עין לא ראתה אלקים זולתך, רמז שהיה בבחי' השמש בגבורתו שאין אדם יכול להסתכל בו וכבחינת משה שהוא כבחינת חמה. יהושע ר"ת יקומו הקיצו ורגנו שוכני עפר, רמז כי פני יהושע כפני לבנה שנרמז בה ענין תח"מ בהיותה מתחדשת אחר מיעוטה.

בע"א, יהושע רמז לתח"מ כי הוא ר"ת יקומו הקיצו ורגנו שוכני עפר. ואילו אלעזר רמז לעוה"ב שעליו נאמר עין לא ראתה אלקים זולתך שהוא ר"ת אלעזר. (וזהו ולפני אלעזר הכהן יעמוד שתח"מ הוא קודם ולפני עוה"ב).

ובאופ"א דאי' במדרש נוצר תאנה יאכל פריה שיהושע זכה לזה ע"י שסידר את הספסלים וכו'. ואיתא בתדא"ר (פ"ה) הקיצו ורגנו שוכני עפר אלו שממיתין עצמן על ד"ת כו' הנעשה שכן לעפר בחייו [ועיין סוטה ה.]. כו' אלו בני אדם שמשכינים עצמן על העפר ללמוד תורה.

ולפני אלעזר הכהן יעמד ושאל לו במשפט האורים לפני ה' על פיו יצאו ועל פיו יבאו הוא וכל בני ישראל אתו וכל העדה (כו, כא).

ביומא (עג:) אמרינן, אע"פ שגזירת נביא חוזרת [כגון של יונה בן אמיטי, רש"י] גזירת אורים ותומים אינה חוזרת שנאמר במשפט האורים, למה נקרא שמן אורים ותומים, אורים שמאירין את דבריהם, תומים שמשלימים את דבריהן שאין גזירתם חוזרת.

והנה בסוטה (מה:) משמתו נביאים ראשונים בטל או"ת, מאן נביאים ראשונים אמר רב הונא זה דוד ושמואל ושלמה וכו', אלא אמר רנב"י מאן נביאים הראשונים לאפוקי מחגי זכריה ומלאכי דאחרונים ניהו. ונראה, דנביאים ראשונים עד ימי דוד ושלמה לא דברו במליצות משא"כ ישעיה ויהושע החלו לדבר במליצות, ונבואת זכריה עוד פחותה יותר שהיא במראות כמש"כ הר"מ (פ"ז יסוד"ת), והנה כל זמן שהיה הדור ראוי לנבואה מפורשת היה ראוי לאו"ת שהם מפרשים דבריהם משא"כ אח"כ ולכך בטלו או"ת.

עלת תמיד העשיה בהר סיני לריח ניחח אישה לה' (כה, ז).

חגיגה (י:) רבי יוסי הגלילי אומר עולה שהקריבו ישראל במדבר אינה מעונה הפשט וניתוח לפי שאין הפשט וניתוח אלא מאהל מועד. נראה דדרש כן מדכתיב העשויה שעשוי פירושו שלם כמש"כ ויקרא את שמו עשיו וכן חמש צאן עשויות ודו"ק.

ונסכיחם חצי ההין יהיה לפר ושלישת ההין לאיל ורביעת ההין לכבש יין זאת עלת חדש בחדשו בחדשי השנה (כה, יד).

ר"ה (י.) חדש והבא קרבן מתרומה חדשה, וגמירי שנה שנה מניסן דכתיב (שמות יב, ב) ראשון הוא לכם לחדשי השנה ולגמר שנה שנה מתשרי וכו' ע"ש.

ונראה ליישב ע"פ מש"כ א"ע עה"פ ובראשי חדשיכם פ' בניסן שהוא ראשון לחדשי השנה (דתיבת חדש במקרא פירושו ר"ה) אלא שאח"כ כתיב זאת עולת חדש בחדשו לחדשי השנה פ' שבה תעשו בכל ר"ח בדרך שעשיתם בניסן ומעתה שפיר יליפין מניסן דאיירי בה קרא.

ושעיר עזים אחד לחטאת לה' על עלת התמיד יעשה ונסכו (כה, טו).

כתב החוקני דשעיר העיזים לכפר על שעיר עיזים ששחטו במכירת יוסף. וצ"ב.

ונראה כי י"ב ר"ה כנגד י"ב שבטים והשבטים רצו לאבד שבט מישראל ועי"ז צריך כפרה.

מלבד עלת הבקר אשר לעלת התמיד תעשו את אלה וגו' (כה, כג).

יש לדקדק מדוע דוקא בקרבן פסח מודגש מלבד עלת הבקר אשר לעלת התמיד.

ונראה דהנה כתב המשכ"ח (במדבר ט, ז) כתב לחדש דגר שצריך להביא קרבן עולת העוף דמעכבו מלאכול בקדשים (כריתות ה:) זהו דוקא בלא עשה פסח עם הציבור אבל עשה פסח עם הציבור סגי בלא קרבן כמו שישראל אכלו פסח לא קרבן ע"ש.

והנה עולת הבקר היא זכר לעולת סיני כמבואר בקרא דלעיל (כה, יט) עולת התמיד העשויה בהר סיני, והנה בעולת סיני נכנסו ישראל בברית כמ"ש בשלשה דברים נכנסו ישראל לברית כמילה טבילה והרצאת דמים, ולכן בפסח ס"ד שאי"צ קרבן עולת הבקר כיון שהקריבו כל ישראל פסחין שהפסח בקרבן גרות, הלכך כתבה התורה שאע"פ שמקריבין הפסח זהו מלבד עולת התמיד וקא מיירי ביום הראשון ואח"כ כאלה תעשו ליום שבעת ימים.